

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
I RESTAURATORSKICH
PRZYWRÓCENIE NEOGOTYCKIEGO HEŁMU WIEŻY
KOŚCIOŁA W SOŚNIE**

PARAFIA PW. NIEPOKALANEGO SERCA MARYI W SOŚNIE

Autorzy:

mgr Emilia Wiśniewska-Starszak
konservator dzieł sztuki
nr dyplomu: 211194

mgr Małgorzata Garlicka
konservator dzieł sztuki
nr dyplomu: 211449

KONSERWACJA ZABYTKÓW

Emilia Wiśniewska-Starszak
ul. A. Mickiewicza 92/4
87-100 Toruń

NIP: 956 23 77 795, Tel. 736 605 404

Emilia Wiśniewska-Starszak
Emilia Wiśniewska-Starszak
Dyplomowany Konservator Dzieł Sztuki
nr dyplomu 211194

Małgorzata Garlicka
Małgorzata Garlicka
Dyplomowany Konservator Dzieł Sztuki
nr dyplomu 211449

TORUŃ – SOŚNO 2024

DZIEŁO KONSERWATORSKIE I DOKUMENTACJA CHRONIONE PRAWEM AUTORSKIM

Prawo autorskie, zgodnie z art. 1, Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04.02.1994 r.

Dz. U. Nr 24, poz. 83 z dnia 23.02.1994 r. (Dz. U. Z 2006 r. nr 90 z późn. zm.)

Powielanie, udostępnianie osobom trzecim, nanoszenie zmian bez zgody autorów zabronione

SPIS TREŚCI

Spis treści

<u>1.</u>	<u>Przedmiot, zakres i podstawa opracowania</u>	3
<u>2.</u>	<u>Karta identyfikacyjna zabytku</u>	4
<u>3.</u>	<u>Historia kościoła</u>	5
<u>4.</u>	<u>Rozpoznanie i opis obiektu</u>	6
<u>5.</u>	<u>Technika i technologia</u>	8
<u>6.</u>	<u>Stan zachowania</u>	9
<u>7.</u>	<u>Cel oraz założenia prac konserwatorskich</u>	9
<u>8.</u>	<u>Program prac i zalecenia konserwatorskie</u>	10
<u>9.</u>	<u>Bibliografia</u>	11
<u>10.</u>	<u>Spis rysunków i fotografii</u>	11
<u>11.</u>	<u>Dokumentacja fotograficzna i rysunkowa</u>	13

1. Przedmiot, zakres i podstawa opracowania

Celem poniższej dokumentacji jest sporządzenie planu postępowania konserwatorskiego i restauratorskiego w odniesieniu do prac rekonstrukcyjnych hełmu wieży kościoła pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie. W opracowaniu ujęto stan zachowania i przyczyny zniszczeń elementów konstrukcyjnych dzwonnicy jak również hełmu wieży kościoła oraz proponowany program prac i zaleceń konserwatorskich uwzględniający zalecane materiały i planowane czynności. Niniejszy program prac odnosi się szczególnie do wykonania konstrukcji dachu wieży wraz z pokryciem – przywrócenia neogotyckiego hełmu wieży, renowacji i wymiany uszkodzonych elementów mechanizmu drewniano-metalowego dzwonnicy.

Opracowanie obejmuje: rys historyczny i opis obiektu, szczegółowe oględziny obiektu wykonane dnia 19.06.2024 r., podczas których sporządzono opis i dokumentację fotograficzną stanu zachowania, a także cel prac konserwatorskich oraz opracowanie programu prac.

Podstawą sporządzenia niniejszego opracowania są: zlecenie Inwestora, wizje lokalne obiektu z dnia 10.06.2024 oraz 19.06.2024 r. – dokonana ocena stanu zachowania, dokumentacja fotograficzna, kwerenda archiwalna, ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568).

Niniejszy program prac jest nieodłączną częścią projektu architektoniczno-budowlanego autorstwa tech. bud. Andrzeja Kobusa – koordynatora projektu.

2. Karta identyfikacyjna zabytku

1.1. DANE PRZED KONSERWACJĄ

OBIEKT wieża kościoła pw. Niepokalanego Serca Maryi

RODZAJ hełm wieży i elementy mechanizmu drewniano-metalowego dzwonnicy

NR REJESTRU ZABYTEKÓW A/35 (wpisany do rejestru zabytków 29.05.2001 roku)

AUTOR, WARSZTAT, SZKOŁA brak danych

DATOWANIE 1897-1902 r.

FUNDATOR brak danych

MIEJSCE / LOKALIZACJA ul. Bydgoska 11, 89-412 Sośno, województwo kujawsko-pomorskie

WŁAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Serca Maryi
w Sośnie reprezentowana przez ks. Andrzeja Jaskułę - mgr lic., kapelana honorowego Jego
Świątobliwości (proboszcza parafii w Sośnie)

TECHNIKA budynek murowany z cegły pełnej, na cokole kamiennym, konstrukcja wieży
drewniana, pokrycie dachu wykonane z blachy

MATERIAŁ kamień, cegła, zaprawa wapienna, tynk cementowo-wapienny, drewno, blacha

WCZEŚNIEJSZE KONSERWACJE (LUB RENOWACJE): brak danych

WCZEŚNIEJSZE DOKUMENTACJE: NIE

1.2. DANE O REALIZACJI KONSERWATORSKIEJ

ZLECENIODAWCA Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie
reprezentowana przez ks. Andrzeja Jaskułę - mgr lic., kapelana honorowego Jego
Świątobliwości (proboszcza parafii w Sośnie)

1.3. DANE O PROGRAMIE

AUTORZY PROGRAMU

mgr Emilia Wiśniewska-Starszak nr dyplomu: 211194

mgr Małgorzata Garlicka nr dyplomu: 211449

LICZBA: STRON TEKSTU 12 FOTOGRAFII 28 RYSUNKÓW 2

DATA I MIEJSCE WYKONANIA Toruń – Sośno, 2024 r.

MIEJSCE PRZECHOWYWANIA

1. **EGZ.** Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatura w Bydgoszczy,
ul. Jezuicka 2, 85-102 Bydgoszcz

2. **EGZ.** Parafia Rzymskokatolicka pw. pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie,
ul. Bydgoska 11, 89-412 Sośno

3. **EGZ.** U autorów programu:

Konserwacja Zabytków Emilia Wiśniewska-Starszak, ul. Mickiewicza 92/4, 87-100 Toruń

KONSERWACJA ZABYTEKÓW
Emilia Wiśniewska-Starszak
ul. A. Mickiewicza 92/4
87-100 Toruń
NIP: 956 23 77 795, Tel. 736 605 404

3. Historia kościoła

Gmina wiejska Sośno, w której zlokalizowany jest zabytek, będący przedmiotem opracowania, mieści się obecnie w województwie kujawsko-pomorskim, w powiecie sępoleńskim. W latach 1975–1998 gmina administracyjnie należała do województwa bydgoskiego.

Budynek kościoła został wzniesiony na potrzeby gminy ewangelickiej w latach 1897-1902.¹ Autor projektu pozostaje nieznany. Do roku 1939 kościół stanowił własność i był wykorzystywany przez gminę ewangelicką.

Z ustnej relacji najstarszych mieszkańców Sośna, przekazanej przez proboszcza parafii, do zniszczenia hełmu wieży przyczyniła się Armia Czerwona.² W styczniu 1945 roku żołnierze radzieccy strzelali do wieży, zniszczyli również poniemiecki pałac znajdujący się we wsi.

Po 1945 r. zostały przeprowadzone prace przystosowujące obiekt do potrzeb obrządku rzymsko-katolickiego oraz naprawy i remonty bieżące: naprawy dachu, stolarki, wstawienie szyb i witraży, itp. Obecnie funkcjonująca w obiekcie parafia rzymsko-katolicka powstała w 1968 r. Po tej dacie przeprowadzono remont wnętrza zgodny z wymogami II Soboru Watykańskiego, a w latach 70. wykonano wystrój ołtarzy bocznych, drogę krzyżową i balustrady prezbiterium, a także założono piec koksowy.

Tereny powiatu sępoleńskiego stanowiły obszar zaboru niemieckiego. Okolice te stały się miejscem tragicznej śmierci ich mieszkańców w okresie II wojny światowej. Przed wojną granica powiatu stanowiła równocześnie granicę państwa. Tereny te zostały zajęte przez Wehrmacht już 1 września 1939 r. Wtedy też zaczęto wprowadzać w życie założenia planu eksterminacji polskiej warstwy przywódczej – operacji Tannenberg.³ W Radzimiru i Karolewie mieściły się obozy zorganizowane przez niemieckich mieszkańców miast Kamień i Sępólno dowodzonych przez funkcjonariuszy SS, skierowanych na te tereny z Rzeszy oraz wywodzących się spośród przedstawicieli lokalnej mniejszości niemieckiej. Ofiarami byli księża katoliccy, nauczyciele, urzędnicy, rzemieślnicy, pracownicy służb mundurowych, rolnicy, robotnicy oraz żołnierze powracający z wojny, działacze polskich organizacji, w tym Polskiego Związku Zachodniego,

¹ Karta Ewidencji Zabytków Architektury i Budownictwa, Nr 4172, <https://zabytek.pl/pl/obiekty/g-259938>, Dostęp: 22 czerwca 2024

² Relacja ustna z dnia 26.06.2024 r. proboszcza parafii w Sośnie - ks. Andrzeja Jaskułę - mgr lic., kapelana honorowego Jego Świątobliwości.

³ Izabela Mazanowska, „Karolewo 1939. Zbrodnie w obozie Selbstschutz Westpreussen”, <https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/wrzesien-1939/68157,Karolewo-1939-Zbrodnie-w-obozie-Selbstschutz-Westpreussen.html>, Dostęp: 22 czerwca 2024

miejscowi Żydzi.⁴ Wydarzenia tego czasu szeroko opisuje w swoich publikacjach Izabela Mazanowska będąca pracownikiem Referatu Badań Historycznych Delegatury IPN w Bydgoszczy, badająca zbrodnie niemieckie na Pomorzu Gdańskim w czasie II wojny światowej.

Po wojnie neogotycki kościół w Sośnie wyświęcono jako świątynię katolicką. Powstanie opisywanej parafii oraz innych w archidiecezji było wynikiem wieloletnich starań kardynała Stefana Wyszyńskiego. Na utworzenie parafii zgodę musiał wydać wydział ds. wyznań funkcjonujący przy urzędzie wojewódzkim, na podstawie umowy między episkopatem a władzami PRL-u. Wobec braku zgody urzędników państwowych, kardynał utworzył w roku 1966 rektorat przy kościele pod wezwaniem Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie. Wierni oficjalnie należeli do parafii w Wierzchucinie Królewskim, której świątynia w Sośnie była kościołem filialnym. Jak czytamy w artykule dotyczącym obchodów jubileuszu 50-lecia parafii: „Faktycznie już wtedy w Sośnie prowadzono księgi kościelne. Pierwszy duszpasterz, który w rozumieniu prawa kanonicznego miał tytuł rektora, ks. Bernard Jankowski, nie był zameldowany w Sośnie. Dojeżdżał rowerem z Mąkowska. Po wydarzeniach z marca 1968 roku władze państwowe wydały oficjalną zgodę na utworzenie parafii w Sośnie. Dopiero w latach 90. ubiegłego wieku uregulowano sprawy własnościowe związane z budynkiem kościoła, który należał (...) do ewangelików.”⁵

Ze względu na walory historyczne i architektoniczne obiektu ww. kościół parafialny od 2001 roku jest wpisany do rejestru zabytków województwa kujawsko-pomorskiego. Na terenie parafii znajduje się kościółek filialny p.w. Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus. Podobnie jak bryła kościoła parafialnego w Sośnie budowla została wzniesiona przez niemieckich ewangelików na przełomie XIX i XX wieku. Od 2007 roku parafia stała się właścicielem dawnej pastorówki, którą odkupiła od Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego. Obiekt ten już od 1997 r. wypełniał funkcję domu parafialnego i był dzierżawiony od nadleśnictwa.

4. Rozpoznanie i opis obiektu

Obiekt położony w centralnej części miejscowości. Kościół jest nieorientowany. Od strony południowej, tj. prezbiterium, posesja ogrodzona, za nią pole uprawne. Od północy kościół

⁴ Izabela Mazanowska, „Radzim- zbrodnia pomorska”, <https://ph.muzeum1939.pl/radzim-zbrodnia-pomorska,37,pl>, Dostęp: 22 czerwca 2024

⁵ Robert Lida, „Prymas Polski przewodniczył jubileuszowym uroczystościom w Sośnie”, *Wiadomości Krajeńskie*, 22 czerwiec 2017, <https://krajna.com.pl/a/prymas-polski-przewodniczyl-jubileuszowym-uroczyst/print>, Dostęp: 22 czerwca 2024,

graniczy z ul. Kamińskiego, od wschodu mieszczą się zabudowania mieszkalne i gospodarcze, od zachodu zabudowania warsztatowe i mieszkalne.

Świątynia jest budowlą murowaną na fundamencie i podmurówce z ciosów granitowych, na zaprawie wapiennej, której ściany wykonane są z pełnej cegły maszynowej o wymiarach 26x8x14 cm, ułożonej w wątku krzyżowym.

Obiekt wybudowany został na planie prostokąta. Jest to kościół 1-nawowy, z wydzielonym niższym i węższym 1-przęsłowym prezbiterium. Od zachodu do prezbiterium przylega niewielka prostokątna zakrystia, a do nawy w części północnej wieża schodowa na planie kwadratu, od zachodu centralna kruchta. Korpus nawowy kryty jest dwuspadowym dachem, prezbiterium dachem trójpołaciowym, zakrystia dwupołaciowym, wieża schodowa dachem z blachy. Dach wieży ma formę ostrosłupa o podstawie ośmioboku.

Ściany nawy i prezbiterium kościoła są opięte wysokimi przyporami i zwieńczone ceglany fryzem podokapowym z ułożonych na skos kształtek. Otwory okienne nawy umieszczone są w ostrołukowych niszach. Dwa lancetowate okna z ceglany filarkiem i z centralną rozetą tworzą maswerki w nawie. W prezbiterium centralne potrójne okno, w zakrystii zdwojone bez rozety, w kruchcie pojedyncze.

Elewacja frontowa jest 3-osiowa, z przylegającą od zachodu wieżą i umieszczoną na osi centralnej kruchtą. Fasada zwieńczona trójkątnym szczytem z 7 sterczynami, akcentującymi pionowe podziały i sięgającymi do rombowego fryzu z tynkowanym tłem, w podstawie szczytu. Pomiędzy sterczynami ostrołukowe blendy. W dwóch środkowych blendach mieszczą się okna szczelinowe poddasza. Linia szczytu podkreślona jest fryzem z ukośnie osadzonych cegieł. Kruchta zwieńczona trójkątnym szczytem, nad wejściem zamkniętym łukiem odcinkowym, w ostrołukowym polu umieszczona jest mozaika z wizerunkiem Matki Boskiej. Boczne ściany kruchty są zdobione lizenami zamkniętymi dwuspadowymi daszkami, z niskimi przyporami. Wieżyczka schodowa ma 3 kondygnacje, dolna osadzona na planie kwadratu, dwie górne ośmioboczne, zakończone fryzem z tynkowanymi płycinami i fryzem z ukośnych cegieł. W pierwszej kondygnacji wieży, w elewacji północnej, umieszczony w osi otwór drzwiowy zamknięty łukiem odcinkowym. W elewacji zachodniej mieści się zdwojone okno o ostrołukowych częściach, a w elewacji południowej – pojedyncze lancetowate. W drugiej kondygnacji wieży znajdują się okna szczelinowe w elewacjach północnej, zachodniej i południowej oraz tarcza zegarowa nad oknem w elewacji północnej. Trzecia kondygnacja wydzielona jest gzymsem o niedużym wysokości, z oknami ostrołukowymi w każdym boku wieży, zamkniętymi drewnianymi żaluzjami.

Elewacja zachodnia nawy – dwuosiowa z oknami maswerkowymi umieszczonymi w ostrołukowych niszach. W 2/3 wysokości ściany niewielki gzymśnik biegnący przez przypory.

Gzyms podokapowy zbudowany z ukośnych cegieł. Dobudowana do zachodniej ściany prezbiterium zakrystia ma zdwojone okno w elewacji zachodniej i drzwi zamknięte łukiem odcinkowym w elewacji południowej. Podokapowy gzyms analogiczny do ścian nawy.

Elewacja północna prezbiterium jest oszkarpowana w narożach, z gzymsem podokapowym i gzymsem w 2/3 wys. ściany. W ostrołukowej niszy centralne potrójne okno ze środkowym otworem wyższym. Północny szczyt nawy zdobiony 7 sterczynami i gzymsem podokapowym. Elewacja wschodnia jest trójosiowa z dwoma po stronie południowej oknami maswerkowymi, zdwojonymi z rozetą. W przęśle północnym 2 oddzielne okna ostrołukowe oraz dwa małe okienka kwadratowe z lekkim przesklepieniem.

We wnętrzu kościoła tęczą zamknięta łukiem ostrym oraz ościeża okien, drzwi i nisz zostały zaakcentowane ceglaną bordiurą. Przejście z prezbiterium do zakrystii, z nawy do wieży oraz na chór zamknięte są łukiem odcinkowym. W zachodnim przęśle nawy mieści się chór drewniany wsparty na 2 filarach i 6 konsolach, z podciągami i belkowym stropem oraz balustradą pełną, dzieloną słupkami na płyciny z podwójnymi arkadami o łuku ostrym. Belki chóru bogato fazowane. Analogicznie zdobiona jest konstrukcja odkrytej pozornej wieżby - dwuspadowego stropu z poziomymi bokami.

Na wyposażenie kościoła składają się:

- neogotycki trójdzielny prospekt organowy o kompozycji architektonicznej, zwieńczony wieżami z krenelażem,
- witraże ornamentalne w oknach rozetowych nawy i w prezbiterium,
- mosiężny żyrandol wieloramienny w nawie,
- wystrój ołtarzy bocznych, droga krzyżowa, z lat 70. XX wieku.

W budynku znajduje się czynna współczesna instalacja elektryczna. Kościół zaopatrzone jest w rury spustowe i rynny.

5. Technika i technologia

Budowla murowana na fundamencie i podmurówce z ciosów granitowych, na zaprawie wapiennej, której ściany wykonane są z pełnej cegły maszynowej o wymiarach 26x8x14 cm, ułożonej w wążku krzyżowym.

Sklepienia: w prezbiterium krzyżowe, ostrołukowe, w nawie dwuspadowe. Zadaszenie na konstrukcji drewnianej przykrytej deskami, o kącie nachylenia większym niż połać dachu.

Dachy kościoła kryte dachówką ceramiczną. Wieża schodowa kryta dachem z blachy. Dach wieży ma formę ostrosłupa o podstawie ośmioboku.

Posadzki: w nawie i prezbiterium posadzka ceramiczna.

Schody jednobiegowe, kręcone, drewniane w wieży na chór i wieżbę.

Balustrady chóru: pełna, płycinowa, z neogotyckimi detalami i arkadami.

Stolarka okienna: metalowa, z witrażami, zabezpieczona szybą z białego szkła od zewnątrz. Okna w nawie - maswerkowe zdwojone okna lancetowate z rozetą centralną, w prezbiterium potrójne, w zakrystii zdwojone bez rozety, w kruchcie lancetowate pojedyncze.

6. Stan zachowania

Stan zachowania drewnianej konstrukcji wieży kościoła jest zróżnicowany. Elementy konstrukcyjne dzwonnicy uległy korozji biologicznej. Widoczne są otwory wylotowe po żerujących owadach. Wielkość otworów sugeruje występowanie zarówno owadów z rodziny kołatkowatych, np. kołatka domowego (*Anobium punctatum*), jak i rodziny kózkowatych, np. spuszcza pospolitego (*Hylotrupes bajlus*). Struktura drewna jest częściowo zdeintegrowana, ze śladami żerowania owadów. Porażenie drewna szczególnie widoczne jest w górnych partiach belek tworzących konstrukcję nośną dzwonnicy. Drewno miejscowo wymaga wymiany, po ustaleniu zakresu rekonstrukcji z konstruktorem.

Blaszane pokrycie dachowe spełnia swoją funkcję – ochrania wnętrze dzwonnicy przed deszczem. Jednakże zaburza odbiór estetyczny budynku, poprzez wtórne zastosowanie niewłaściwych proporcji względem pierwotnego wyglądu (Fotografia 3.). Zastosowany wtórnie kolor pokrycia dachowego jest spójny kolorystycznie z występującym na budynku opierzeniem i orynnowaniem. Blachę hełmu wieży pokrywają nieestetyczne zaplamienia w kolorze brązowym o nieregularnym rozmieszczeniu i kształcie, spowodowane działaniem czynników atmosferycznych.

7. Cel oraz założenia prac konserwatorskich

Ze względu na rangę obiektu, jego funkcję oraz stan zachowania zaleca się przywrócenie neogotyckiego hełmu wieży kościoła w Sośnie. Obecny wygląd hełmu wieży kościoła odbiega od pierwotnego założenia budowniczych. Zachowana fotografia ukazuje strzelisty hełm wieży,

pasujący w proporcjach do całości budynku (Fotografia 3.). Zaplanowane prace przy demontażu obecnego hełmu wieży umożliwią swobodny dostęp do elementów konstrukcyjnych dzwonnicy. Zalecany jest dokładny ogląd i ocena stanu zachowania poszczególnych drewnianych elementów oraz wytypowanie belek koniecznych do wymiany. Oględziny powinien prowadzić doświadczony konstruktor. Rekonstruowane elementy konstrukcji nośnej powinny być wymienione na nowe o takim samym przekroju.

W trakcie przebiegu prac prowadzona będzie obszerna dokumentacja fotograficzna. Planowane prace będą prowadzone z należytą starannością przez doświadczonych osoby. Ustalenia dotyczące użytych materiałów i kolorystyki pokrycia dachowego dokonywane będą podczas komisji z udziałem nadzoru konserwatorskiego Przedstawicieli Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Bydgoszczy lub za pośrednictwem innych źródeł komunikacji wybranych i zaakceptowanych przez Strony zaangażowane w projekt.

8. Program prac i zalecenia konserwatorskie

1. Wykonanie wstępnej dokumentacji opisowej oraz fotograficznej aktualnego stanu zachowania.

Zgodnie z projektem architektoniczno-budowlanym autorstwa tech. bud. Andrzeja Kobusa:

2. Demontaż hełmu wieży: demontaż metalowego krzyża, demontaż blaszanego przekrycia, demontaż konstrukcji hełmu wieży.
3. Wymiana zniszczonych w wyniku korozji biologicznej elementów konstrukcji drewniano-metalowej. Po demontażu należy sprawdzić dokładne wymiary zniszczonych desek i wymienić je na nowe, o tożsamy wymiarach.
4. Wymiana mechanizmu związanego z zawieszeniem dzwonów kościoła.
5. Wykonanie żelbetonowego wieńca, o odpowiednich parametrach, na którym będzie osadzony neogotycki rekonstruowany hełm.
6. Budowa konstrukcji dachu wieży – stalowa z pełnym deskowaniem.
7. Przekrycie dachu wieży blachą miedzianą.
8. Montaż krzyża zwieńczającego hełm wieży.
9. Wykonanie dokumentacji powykonawczej.

9. Bibliografia

1. Karta Ewidencji Zabytków Architektury i Budownictwa, Nr 4172, <https://zabytek.pl/pl/obiekty/g-259938>
2. Izabela Mazanowska, „Karolewo 1939. Zbrodnie w obozie Selbstschutz Westpreussen”, <https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/wrzesien-1939/68157,Karolewo-1939-Zbrodnie-w-obozie-Selbstschutz-Westpreussen.html>
3. Izabela Mazanowska, „Radzim- zbrodnia pomorska”, <https://ph.muzeum1939.pl/radzim-zbrodnia-pomorska,37,pl>
4. Robert Lida, „Prymas Polski przewodniczył jubileuszowym uroczystościom w Sośnie”, Wiadomości Krajeńskie, 22 czerwiec 2017, <https://krajna.com.pl/a/prymas-polski-przewodniczyl-jubileuszowym-uroczyst/print>

10. Spis rysunków i fotografii

Rysunek 1. Plan sytuacyjny, skala 1:500. Wkładka do karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa. Założona przez mgr Juratę Wajdę, 30.11.2000 r.	27
Rysunek 2. Rzut. Wkładka do karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa. Założona przez mgr Juratę Wajdę, 30.11.2000 r.	27
Fotografia 1. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, widok ogólny od strony północnej.	13
Fotografia 2. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, widok ogólny od strony południowej.	15
Fotografia 3. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, zdjęcie archiwalne, przedstawiające pierwotny wygląd neogotyckiego hełmu wieży.	16
Fotografia 4. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wnętrze kościoła, widok ogólny na prezbiterium.	17
Fotografia 5. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wnętrze kościoła, widok ogólny na chór.	17
Fotografia 6. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wieża kościoła, widok od strony północnej.	18
Fotografia 7. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wieża kościoła, widok od strony południowej.	18
Fotografia 8. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, hełm wieży, widok ogólny.	18
Fotografia 9. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, hełm wieży, widoczne zaplamienia.	19
Fotografia 10. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, hełm wieży, widoczne zaplamienia.	19
Fotografia 11. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, hełm wieży, widoczne zaplamienia.	20

<u>Fotografia 12. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, krzyż zwieńczający hełm wieży.</u>	20
<u>Fotografia 13. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, konstrukcja komunikacji klatki schodowej wieży, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów.</u>	21
<u>Fotografia 14. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, konstrukcja komunikacji klatki schodowej wieży, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów.</u>	21
<u>Fotografia 15. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, drabina w wieży, widoczne ubytki i miał drzewiny spowodowane działalnością owadów.</u>	22
<u>Fotografia 16. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wewnątrz wieży, widok z II kondygnacji na III kondygnację. Fot. A. Kobus.</u>	22
<u>Fotografia 17. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie wewnątrz wieży, widok z II kondygnacji na III kondygnację.</u>	23
<u>Fotografia 18. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wewnątrz wieży, widok z II kondygnacji na III kondygnację.</u>	23
<u>Fotografia 19. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z II kondygnacji na III kondygnację, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów.</u>	24
<u>Fotografia 20. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z II kondygnacji na III kondygnację, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów.</u>	24
<u>Fotografia 21. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z II kondygnacji na III kondygnację, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów.</u>	25
<u>Fotografia 22. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z III kondygnacji na II kondygnację, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów. Fot. A. Kobus.</u>	25
<u>Fotografia 23. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z III kondygnacji na II kondygnację, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów. Fot. A. Kobus.</u>	26
<u>Fotografia 24. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z III kondygnacji na II kondygnację, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów. Fot. A. Kobus.</u>	26
<u>Fotografia 25. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z III kondygnacji, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów. Fot. A. Kobus.</u>	27
<u>Fotografia 26. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok III kondygnacji, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów. Fot. A. Kobus.</u>	27
<u>Fotografia 27. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok na III kondygnację. Fot. A. Kobus.</u>	28
<u>Fotografia 28. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok na III kondygnację. Fot. A. Kobus.</u>	28

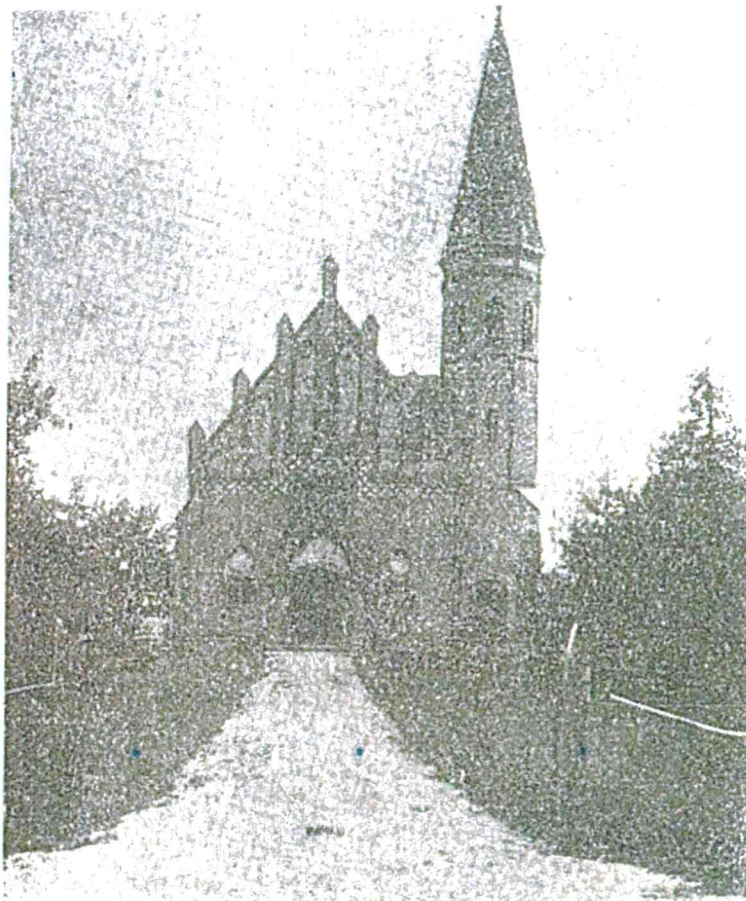
11. Dokumentacja fotograficzna i rysunkowa

Fotografia 1. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, widok ogólny od strony północnej.

Fotografia 2. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, widok ogólny od strony południowej.

Evangelische Kirche in Sosnow. Sośno¹⁾

Die Kirchengemeinde Obendorf-Sosnow ist durch Urkunde vom 12. bezw. 17. Dezember 1894 gegründet worden. Zu ihr gehören 1. die ehemals nach Zempelburg eingepfarrten Ortschaften Sosnow (Gemeinde und Gut), Obendorf, Zempeltowo nebst Bo...

¹⁾ Geschwister von Wilhelm von Blankensee waren Kreisgerichtsrat Bernhard von Blankensee in Kulm; Antoinette, verw. Oberst von Bosh in Stolp.

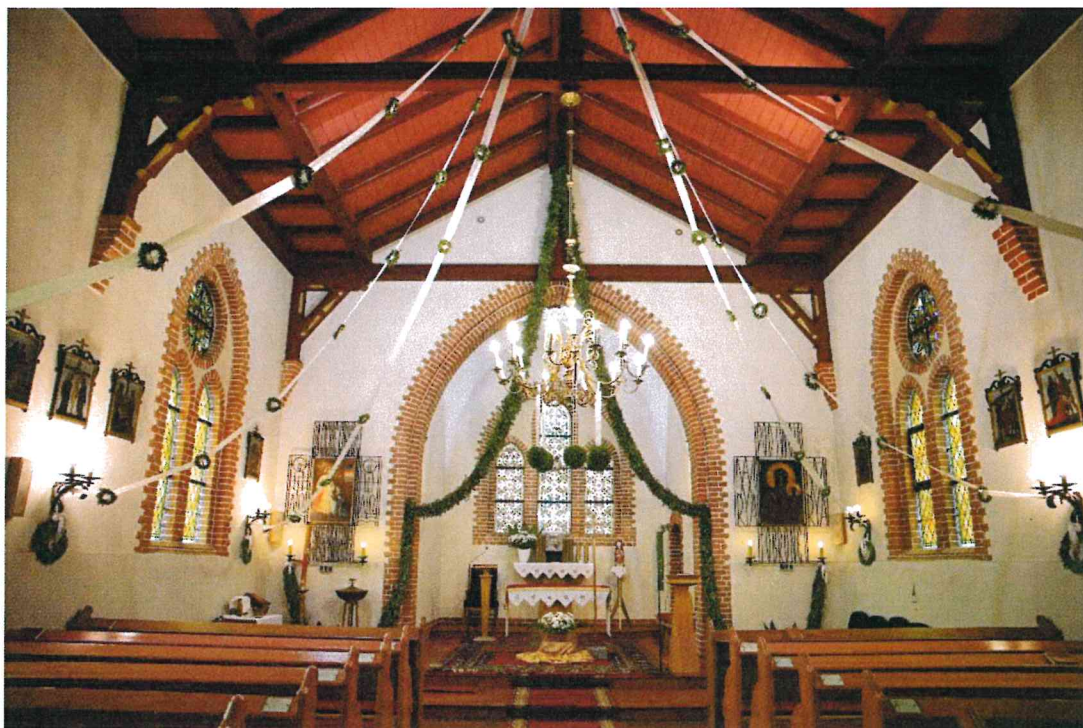
Fotografia 3. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, zdjęcie archiwalne, przedstawiające pierwotny wygląd neogotyckiego hełmu wieży.

Napisu pod grafiką: Evangelische Kirche in Sosnow. Die Kirchengemeinde Obendorf-Sosnow ist durch Urkunde vom 12. bezw. 17. December 1894 gegründet worden. Zu ihr gehören 1. die ehemals nach Zempelburg eingepfarrten Ortschaften Sosnow (Gemeinde und Gut), Obendorf, Zempeltowo nebst Bo....

1. Geschwister von Wilhelm von Blankensee waren Kreisgerichtsrat Bernhard von Blankensee in Kulm; Antoinette, verw. Oberst von Bosh in Stolp.

Tłumaczenie: Kościół Ewangelicki w Sośnie. Parafia Obendorf-Sośno została założona na mocy dokumentu z dnia 12 lub 17 grudnia 1894 roku. Do tej parafii należą miejscowości, które wcześniej były przyłączone do Zempelburga: Sośno (gmina i majątek), Obendorf, Zempeltowo oraz inne miejscowości...

1. Rodzeństwo Wilhelma von Blankenese to: sędzia powiatowy Bernhard von Blankenese w Chełmnie; Antoinette, wdowa po pułkowniku von Bosh ze Słupska.

Fotografia 4. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wnętrze kościoła, widok ogólny na prezbiterium.

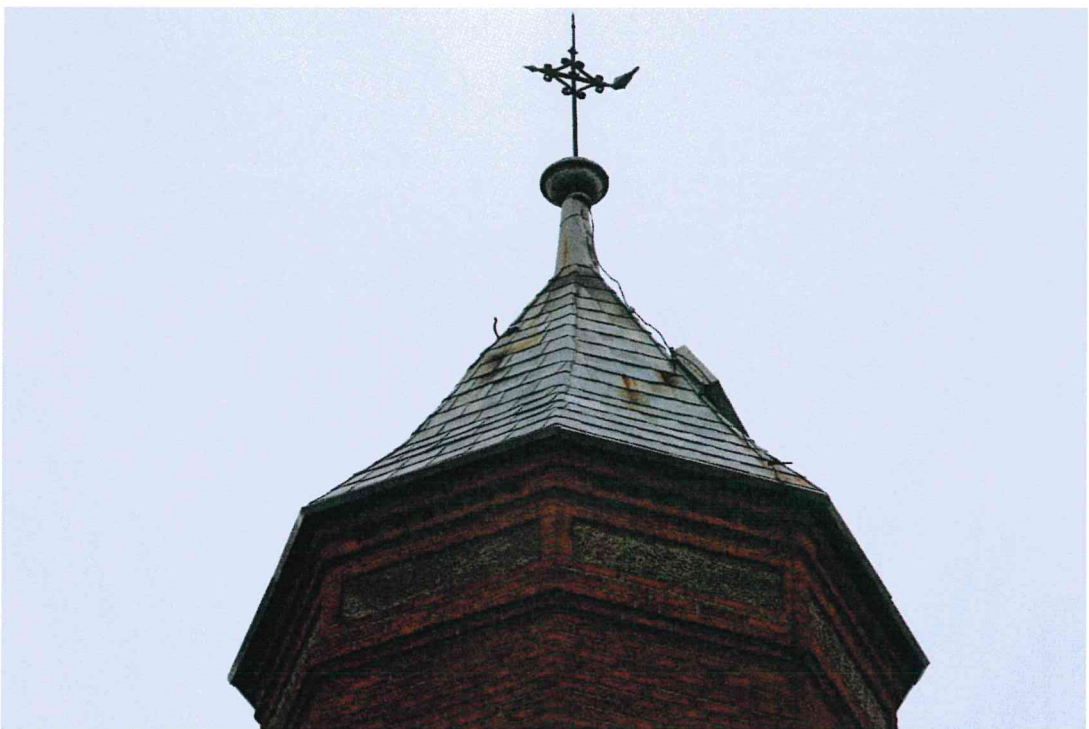
Fotografia 5. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wnętrze kościoła, widok ogólny na chór.

Fotografia 6. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wieża kościoła, widok od strony północnej.

Fotografia 7. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wieża kościoła, widok od strony południowej.

Fotografia 8. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, hełm wieży, widok ogólny.

Fotografia 9. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, hełm wieży, widoczne zaplamienia.

Fotografia 10. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, hełm wieży, widoczne zaplamienia.

Fotografia 11. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, hełm wieży, widoczne zaplamienia.

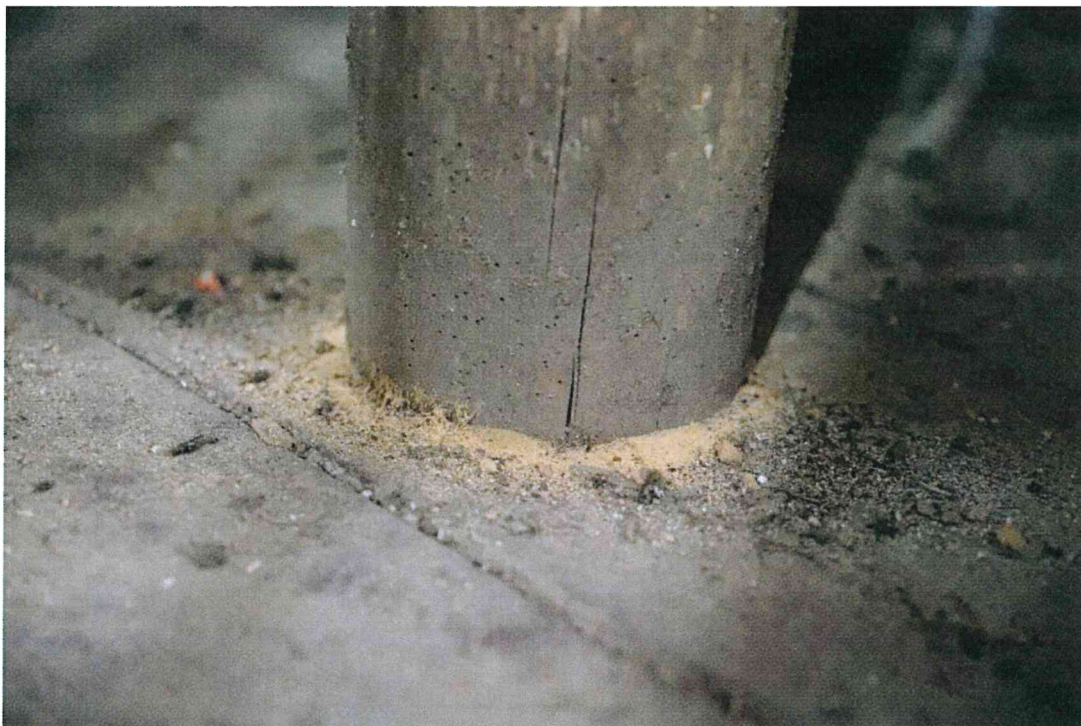
Fotografia 12. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, krzyż zwieńczający hełm wieży.

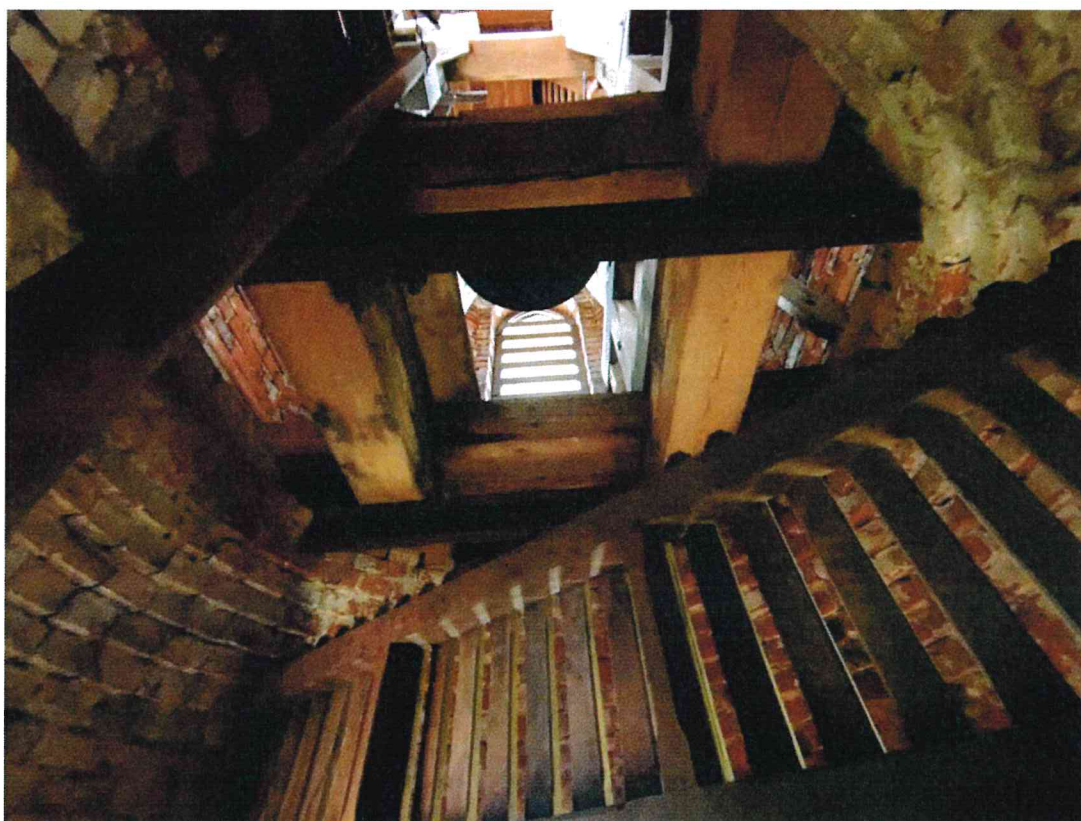
Fotografia 13. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, konstrukcja komunikacji klatki schodowej wieży, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów.

Fotografia 14. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, konstrukcja komunikacji klatki schodowej wieży, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów.

Fotografia 15. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, drabina w wieży, widoczne ubytki i miód drzewny powstałe w wyniku działalności owadów.

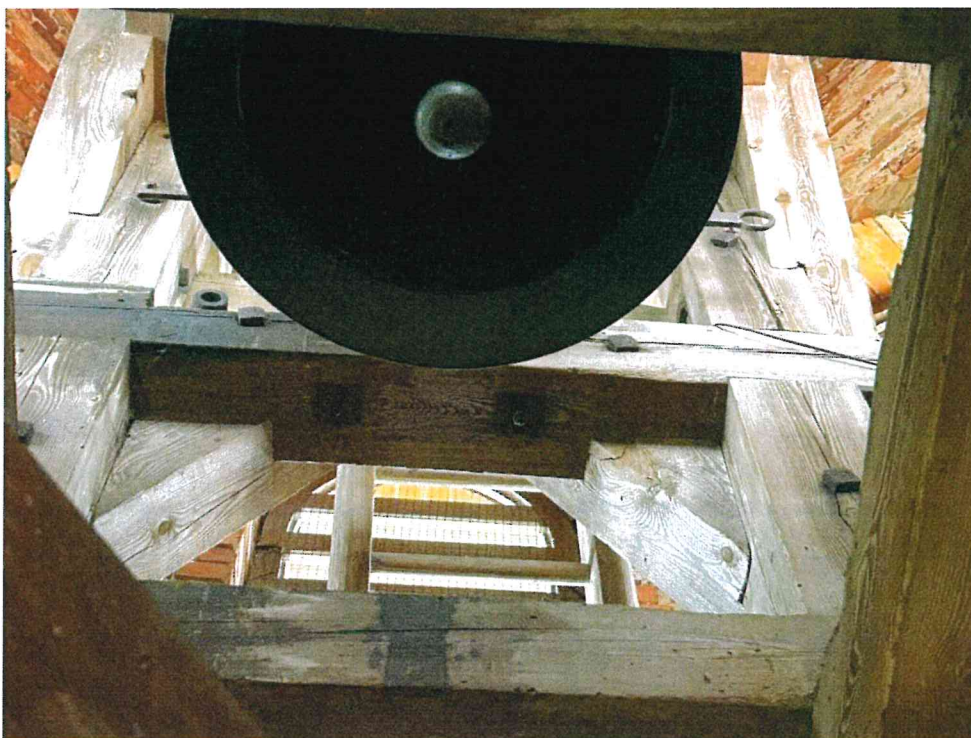
Fotografia 16. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wewnątrz wieży, widok z II kondygnacji na III kondygnację. Fot. A. Kobus.

Fotografia 17. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wewnątrz wieży, widok z II kondygnacji na III kondygnację.

Fotografia 18. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, wewnątrz wieży, widok z II kondygnacji na III kondygnację.

Fotografia 19. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z II kondygnacji na III kondygnację, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów.

Fotografia 20. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z II kondygnacji na III kondygnację, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów.

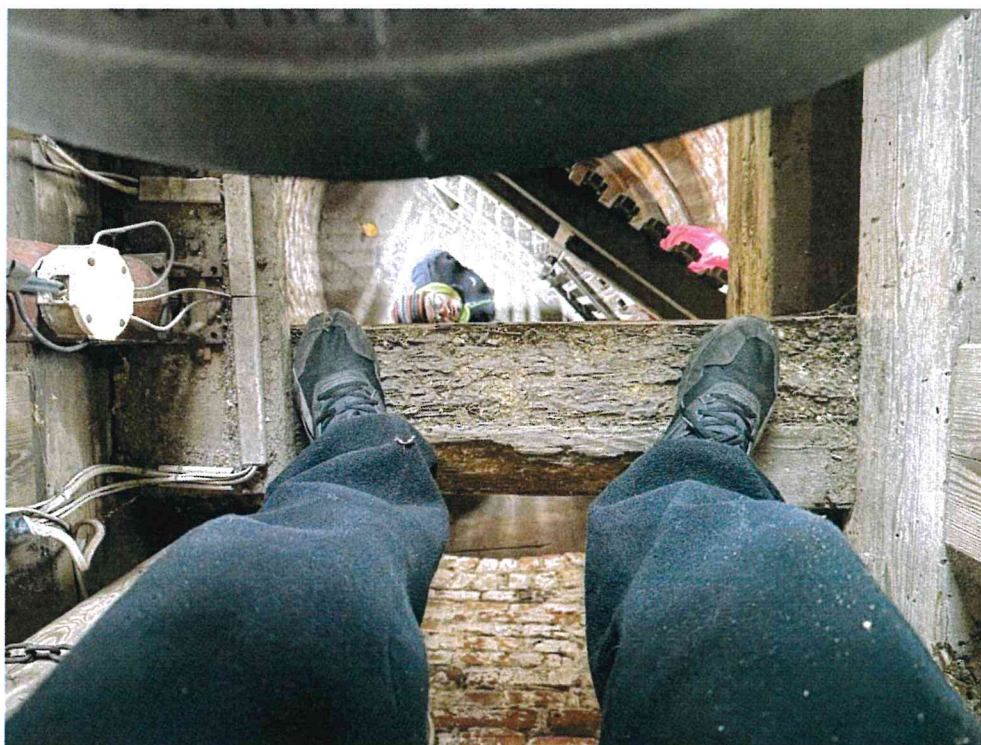
Fotografia 21. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z II kondygnacji na III kondygnację, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów.

Fotografia 22. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z III kondygnacji na II kondygnację, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów. Fot. A. Kobus.

Fotografia 23. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z III kondygnacji na II kondygnację, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów. Fot. A. Kobus.

Fotografia 24. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z III kondygnacji na II kondygnację, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów. Fot. A. Kobus.

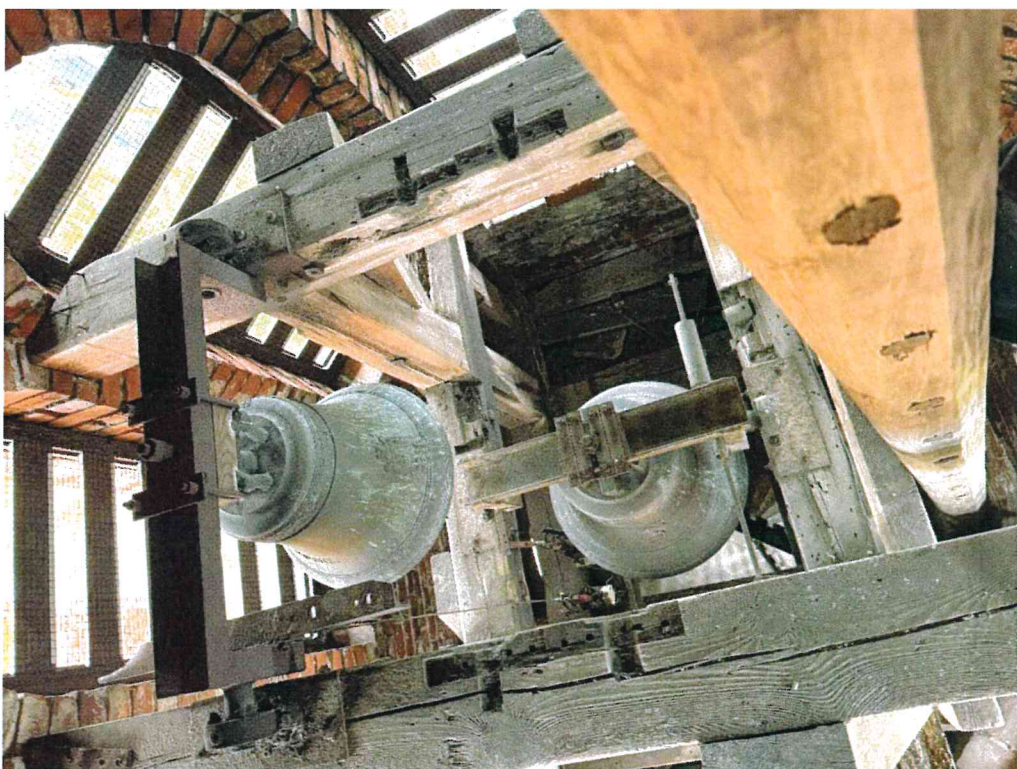
Fotografia 25. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok z III kondygnacji, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów. Fot. A. Kobus.

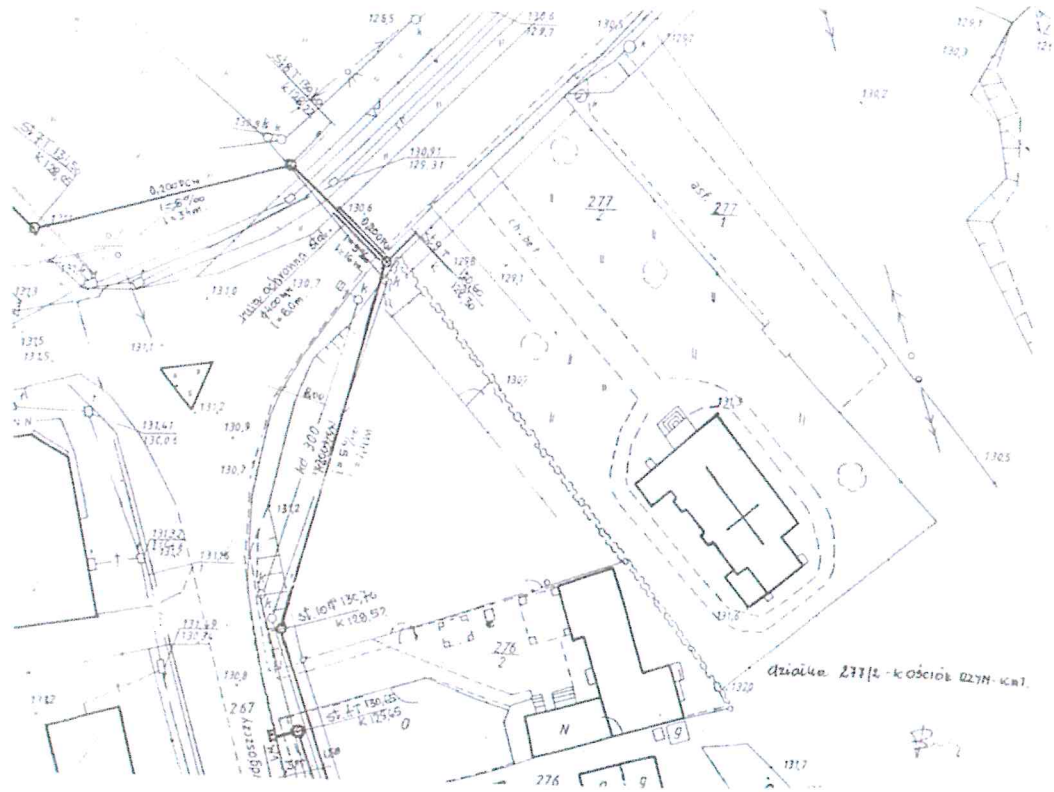
Fotografia 26. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok III kondygnacji, widoczne ubytki spowodowane działalnością owadów. Fot. A. Kobus.

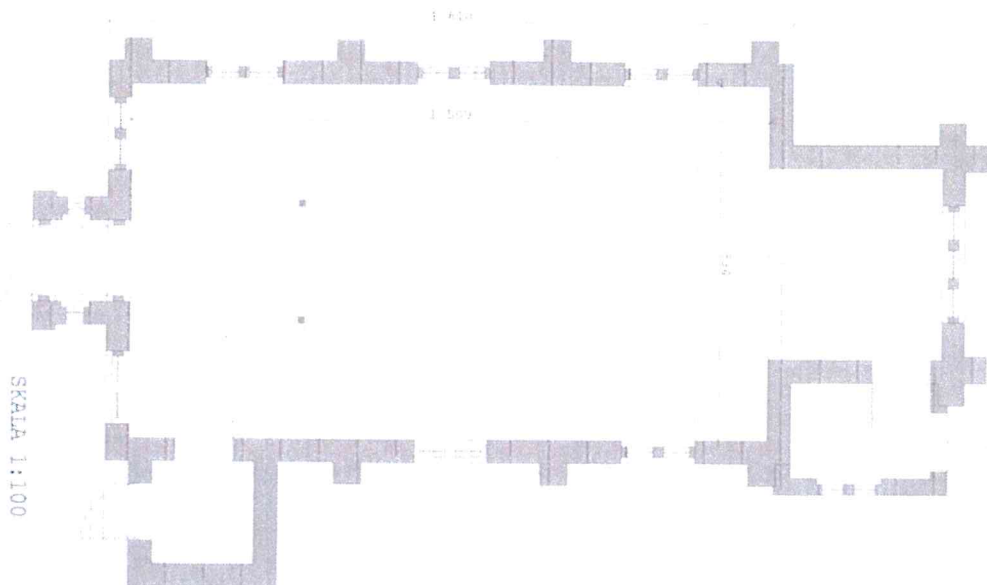
Fotografia 27. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryji w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok na III kondygnację. Fot. A. Kobus.

Fotografia 28. Sośno, kościół pw. Niepokalanego Serca Maryji w Sośnie, elementy konstrukcyjne dzwonnicy, widok na III kondygnację. Fot. A. Kobus.

Rysunek 1. Plan sytuacyjny, skala 1:500. Wkładka do karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa. Założona przez mgr Juratę Wajdę, 30.11.2000 r.

Rysunek 2. Rzut. Wkładka do karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa. Założona przez mgr Juratę Wajdę, 30.11.2000 r.

Wiśniewska-Straszak
Emilia Wiśniewska-Straszak
 Dyplomowany Konserwator Dziej Sztuki
 nr dyplomu 211194

Garlicka Małgorzata
Małgorzata Garlicka
 Dyplomowany Konserwator Dziej Sztuki
 nr dyplomu 211449